

igralka in performerka

KATARINA STEGNAR

za projekte v zadnjih dveh letih

Katarini Stegnar upravičeno pripada oznaka prve dame med slovenskimi neodvisnimi odrskimi ustvarjalci. Je ena najbolj dejavnih sodelavk platforme za raziskavo, produkcijo in razvoj sodobne scenske umetnosti Via Negativa, članica skupine Betontanc in njenega pod-kolektiva Beton Ltd, občasna sodelavka Gledališča Glej, Anton Podbevšek Teatra, E.P.I. Centra, Plesnega teatra Ljubljana, zavoda Maska ter nenazadnje Slovenskega mladinskega gledališča, katerega stalna članica je postala pred letom dni.

Znotraj vseh teh okvirov Katarina Stegnar izrazito izstopa kot celovita umetnica: ne le igralka, ampak performerka, gibalka, raziskovalka. Njena ustvarjalna potencia, prodornost in visoka stopnja zavesti o času in prostoru, v katerih dela in živi in ki ju pronicljivo, duhovito in komunikativno komentira, so neprecenljiv prispevek k umetniški kakovosti projektov, pri katerih sodeluje in v njih največkrat nastopa kot soavtorica. Katarine ne zanima zgolj ponavljanje uveljavljenih vzorcev, temveč jo privlači zlasti premikanje meja, raziskovanje neznanega, eksperimentiranje, torej širjenje prostora odrskega ustvarjanja in območja spoznavnega.

Kot performerko jo zaznamuje nenehno drzno odpiranje spornega, iskanje novih oblik prezentacije in kritičen razmislek o lastnem ustvarjalnem delu ter o mediju, v katerem se izraža. S pronicljivim prevpraševanjem razmerja med fikcijo in realnostjo oziroma njunimi različnimi ravnmi razvija in pogloblja tako performativne kot (avto)referencialne razsežnosti uprizorjanja. V tem je dosledna in vztrajna ter neizprosna do sebe in do svoje publike, pred katero razgalja uprizoritvene okvire. Enako vztrajno disciplino izkazuje v odnosu do telesa kot svojega izraznega orodja. Izoblikovala je skrajno izurjeno, ves čas pozorno in pripravljeno telo s širokim diapazonom gibalnih zmožnosti, ki je med igralci svojevrsten fenomen.

Katarina Stegnar, ki občasno deluje tudi kot dramaturginja in festivalska kuratorica, svoje odrske vloge le redko oblikuje po prej izdelanih dramskih besedilih, večinoma sama raziskuje teme, razčlenjuje ozadja in ustvarja avtorske odrske predloge z izrazito osebno noto in kritičnim stališčem. V zadnjih dveh letih sta v tem smislu izstopali zlasti predstavi *Upor ni človek*, ki so jo z ekipo Beton Ltd na temo družbenega in osebnega upora postavili v novomeškem Anton Podbevšek Teatru, in *Katarina po naročilu*, razgaljajoče preigravanje gledaliških, metagledaliških in avtobiografskih plasti, ki so ga v soavtorstvu z Urško Brodar in Juretom Novakom uprizorili v Gledališču Glej. Njena izjemna fizična disciplina, gibalna oziroma plesno-koreografska izurjenost, s pomočjo katere drzno zastavlja svoje telo, se je osupljivo uveljavila v predstavi *Pavla nad prepadom* v Slovenskem mladinskem gledališču. V njej je s spretno uporabo plezalne tehnike dala svoji vlogi poteze resničnosti in rizičnosti. Zlasti pa velja izpostaviti njeno vlogo v filmu *Drevo* Sonje Prosenec, v katerem se ji je kot razmeroma novemu filmskemu obrazu posrečilo z vrhunsko ponotranjeno in minimalistično igro ustvariti prefinjeno detajliran ženski lik, poln silovitih čustev. S skrbno izbranimi, skrajno reduciranimi in redkimi gestami je dala liku matere v brezizhodni situaciji moč in notranjo napetost, ki podpirata estetsko dovršeno filmsko podobo.

Suzana Koncut